

**әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университеті
Философия және саясаттану факультеті**

Педагогика және білім беру менеджменті кафедрасы

Факультеттің Ғылыми кеңес мәжілісінде
БЕКІТІЛДІ

«_____» _____ 2023 ж., хаттама № _____

Факультеттің деканы _____ Б.Б. Мейірбаев

**«ПЕДАГОГИКАНЫҢ ФИЛОСОФИЯСЫ ЖӘНЕ ӘДІСНАМАСЫ» ПӘНІНЕН
ҚОРЫТЫНДЫ ЕМТИХАН БАҒДАРЛАМАСЫ**

« 8D01701 Қазақ тілі мен әдебиеті» білім беру бағдарламасы

КРЕДИТ САНЫ - 5

КУРС -1

Құрастырған: п.ғ.д., профессор Таубаева Ш.Т.

АЛМАТЫ, 2023

«ПЕДАГОГИКАНЫҢ ФИЛОСОФИЯСЫ ЖӘНЕ ӘДІСНАМАСЫ» ПӘНІНІҢ БАҒДАРЛАМАСЫ

Емтиханға шығарылатын оқу тақырыптары: Қорытынды емтихан жазбаша түрде өткізіледі. Тақырыптар мазмұны жұмыстарды барлық түрлерін қамтиды: дәрістер мен семинарлар тақырыптары, сондай-ақ студенттердің өзіндік жұмыстарының тапсырмалары.

Оқыту нәтижелері: Докторанттардың докторлық диссертацияны орындау технологиясын меңгеру деңгейлері.

А) когнитивті: қабілетті болу

- педагогиканың ғылыми жүйе ретіндегі құрылымын талдауға;
- педагогикалық әдіснаманың даму тарихы мен кезеңдерін қарастыруға;
- педагогикалық әдіснамалық бағдарлар, тұғырлар және ұстанымдарын зерттеуде басшылыққа алуға;
- зерттеудің бағытын, мәселесін және тақырыбын анықтауға;
- зерттеу құрылымы саласындағы жалпы түсінікті және оның элементтері арасындағы байланысты (нақты) көрсету;
- педагогиканың әдіснамасы тұрғысынан зерттеу тақырыбының көкейкестілігін негіздеуге және зерттеуді жүргізу әдістемесін құрастыруға;
- өзінің әдіснамалық әлеуетін бағалауға, білім берудегі педагогикалық зерттеуді ұйымдастыруға;
- білім беру ұйымдарының даму стратегиясын жасау және инновациялық жобаларды енгізу барысында олардың тиімділігін бағалау әдістерін құрастыруға;
- инновациялық жобалар жасауға бағытталған зерттеушілік әрекетті ұйымдастыру дағдыларын игеруге.

Б) функционалдық: қабілетті болу

- педагогиканың әдіснамасы тұрғысынан зерттеу тақырыбының көкейкестілігін негіздей алуға;
- әдіснамалық тұғырлардың мүмкіндіктерін өз зерттеуінің пәніне көшіре алуға, пайдалануға;
- өз зерттеуінің нәтижелерін рәсімдеуге және жариялауға;
- ғылым әдіснамасы туралы пікір сайыстарға қатысуға;
- ғалымдардың ғылыми-зерттеушілік бағдарламаларына, авторлық білім беру бағдарламаларына сараптама жүргізе білуге;
- педагогикалық зерттеулер және білім беру ұйымдары жобаларына сараптамалық баға беруге;
- докторанттардың ғылым философиясы және әдіснамасы, педагогиканың әдіснамасы, педагогикалық зерттеудің әдіснамасы мен әдістемесінің ұғымдық-категориялық аппаратын, педагогикалық зерттеу мен жобалаудың құралдарын зерттеуде пайдалануға;
- педагогикалық зерттеу үдерістерінің мәні, мазмұны және құрылымы жайлы білімдер жүйесін түсіндіруге ;
- кәсіби қалыптасудың қазіргі заманғы технологияларын, кәсіби қалыптасу теорияларын басшылыққа алуға;
- педагогикалық және әлеуметтік-педагогикалық зерттеу әрекетінің жаңа технологияларын қолдануға;
- жеке немесе топтық оқу-зерттеу қызметі саласындағы (нақты) зерттеулерге тән әдістерді (зерттеулер, есептеу, талдау және т.б.) пайдалану.

В) жүйелі: қабілетті болу

- ғылыми мектепте өз зерттеуін ұйымдастыра алуы, білім берудегі іс-әрекеттің ұлттық білім беру жүйесінің модернизациялау сұрақтарымен ара байланысы жайлы түсінікті игеру; білім беру жүйелерінің жемістілігінің көрсеткіштерін білу; өз бетінше зерттеу ізнес пен тәжірибелік жұмысты ұйымдастыру және жүргізу дағдыларын игеру;
- педагогиканың философиясы және әдіснамасы контекстінде, midterm exam, оқу модулінде (нақты) алынған нәтижені бағалау және түсіндіру, жинақтау;
- педагогиканың философиясы және әдіснамасының ғылыми мәселелерін шешу динамикасын талдау (нақты мәселені зерттеудегі ғылыми шолулар);

- педагогиканың философиясы және әдіснамасын зерттеу нәтижелеріне талдау жасау, оларды ғылыми эссе, презентация, пікір, ғылыми шолу және т.б. түрінде жинақтау;

Г) әлеуметтік: қабілетті болу

-ғылыми мектепте өз зерттеуін ұйымдастыра алуы, педагогикалық зерттеу жүргізудегі нормалар мен ережелерді орындау үшін докторантқа қажетті квалиметриялық дағдылардың жоғары деңгейде болуы; өзіндік тұлғалық ұстанымын белгілеуге және оқу-таным барысында туындайтын мәселелерді өз бетінше шешуге қажетті өзіндік білімдену біліктерін игеру;

-топта сындарлы оқуға, әлеуметтік өзара әрекеттестікке және ынтымақтастыққа;

-мәселені қарастыруды ұсыну, оның маңыздылығын дәлелдеу;

- сынды қабылдау және сынау;

- топта жұмыс істеу;

Д) метақүзіреттілік: қабілетті болу

-педагогика философиясы және әдіснамасы саласындағы ғылыми еңбектерді талдау және зерделеу;

-педагогикалық зерттеудің әдіснамалық-теориялық және құқықтық-нормативті қамтамасыз етілуі туралы білік игеру мақсатында білім алу маршрутын өз бетінше құрастыру;

зерттеу әрекетін жоспарлау және олардың сапасын бағалауға қажет өлшемдік материалдар дайындау саласындағы мәселелер бойынша әдебиетпен өз бетінше жұмыс жасау дағдыларын игеру;

- жеке оқу траекториясын жүзеге асыруда тыңдалған курстың рөлін сезіну.

Бұл докторлық жұмыстың тұжырымдамасын, логикасын, әдіснамасы мен әдістері туралы ғылыми білімдерді үйрететін курс болып табылғандықтан іргелі зерттеулерге, зерттеу үлгілеріне мен зерттеу стратегияларына көбірек көңіл бөлінеді.

Емтихан тапсыруға дайындық үшін қажет тақырыптар тізімі:

1. «Педагогиканың философиясы және әдіснамасы» пәнін оқытудың нысандары мен әдістері, бұл пәннің басқа ғылымдар арасындағы рөлі мен орны. Философияның педагогика әдіснамасын дамыту әлеуеті. Ғылым тұжырымдамалары және олардың педагогикадағы көрінісі.

2. Ғылымның философиясы мен әдіснамасы. Ғылыми революция, парадигма және өркениет туралы ұғымдар. Ғылымның даму кезеңдері және әдіснама типтері. В.П. Кохановскийдің, В.М. Розиннің, Г.И. Рузавиннің еңбектеріндегі ғылыми философиясы мен әдіснамасы. Қазіргі заманғы ғылым философиясы мен әдіснамасы.

3. Философия және педагогика: өзара әрекеттестік. Педагогиканың философиялық бағдарлары

4. Педагогика ғылымының өзін өзі ұйымдастыру мәселелері. Педагогика – жеке ғылыми пән. Педагогиканың ғылыми жүйе ретіндегі қалыптасуы тарихы.

5. Педагогика ғылымының объектісі мен пәні, қызметтері және міндеттері. Педагогика ғылымының ұғымдық-категориялық аппараты. Негізгі педагогикалық ұғымдар.

6. Педагогиканың ғылыми жүйе ретіндегі құрылымы және оның даму көздері. Педагогиканың дидактикалық және психологиялық бағдарлары.

7. Педагогикалық білім беру саласындағы зерттеудің басым бағыттары. Педагогикалық зерттеулердің мәселелік алаңы. Педагогика мен білім берудегі көкейкесті мәселелер.

8. Педагогика әдіснамасының эвристикалық әлеуеті. Педагогика әдіснамасының даму үдерісі. Педагогика әдіснамасы мәнін зерделеу тұғырлары. (гносеологиялық, философиялық, ғылымтанулық). *(проблемалық дәріс)*.

9. Педагогика әдіснамасының ғылыми мәртебесі, құрылымы және қызметтері. Педагогикадағы әдіснамалық мәселелер.

10. Педагогика саласындағы әдіснамалық білім: белгілері, даму деңгейлері, пайда болу көздері. Педагогикада әдіснамалық білімдер жүйесін құрудағы В.И Журавлевтің қосқан үлесі.

11. Педагогикадағы жүйелілік әдіснамасы және гуманитарлық әдіснама.

12. Педагогикалық зерттеудің әдіснамалық негіздері. Педагогикалық зерттеудің мәселесі жіне оның типологиясы. Зерттеудің ғылыми бағыты мен тақырыбының өзектілігі. Зерттеу нысаны және пәні. Зерттеудің мақсаты, болжамы, міндеттері.

13. Педагогикалық зерттеудің нәтижелері. Зерттеу нәтижелерінің құрылымы, оларды жазып сипаттау тәсілдері. Қорғауға ұсынылатын қағидалардың мазмұны мен құрылымы.

14. Педагогикалық жоғары оқу орны студенттерінің және магистранттарының ғылыми-зерттеу жұмыстары (ҒЗЖ). Ғылыми-зерттеу жұмыстарын жоспарлау, ұйымдастыру және басқару.

15. Зерттеуші-педагогтің және педагогика саласындағы эксперттің әдіснамалық мәдениеті. Зерттеуші тұлғасына қойылатын талаптар.

Баға қою өлшемдері:

Баға	Өлшемдер
Өте жақсы	1. Барлық теориялық сұрақтарға дұрыс және толық жауап берілді; 2. Практикалық тапсырма толық шешілді; 3. Логикалық бірізділік негізінде материал сауатты баяндалған; 4. Шығармашылық қабілеттер көрсете білді.
Жақсы	1. Теориялық сұрақтарға дұрыс, бірақ толық жауап берілмеген, аса мәнді емес дәлділіксіздік жіберілген; 2. Практикалық тапсырма орындалған, бірақ кейбір мәнсіз қателік жіберілген; 3. Логикалық бірізділік негізінде материал сауатты баяндалған;
Қанағаттанарлық	1. Теориялық сұрақтарға дұрыс, бірақ толық емес жауап берілді, жауапта нақтылық жоқ, әрі логикалық қателіктер бар; 2. Практикалық тапсырма толық орындалмаған; 3. Материал сауатты баяндалған, бірақ логикалық бірізділік бұзылған.
Қанағаттанарлықсыз	1. Теориялық сұрақтарға жауаптарда қателіктер бар; 2. Практикалық тапсырма орындалмаған; 3. Жауапта грамматикалық, терминологиялық қателер жіберілген, логикалық бірізділік бұзылған.

Ұсынылатын әдебиет:

1. О науке: Закон Республики Казахстан . Алматы: ЮРИСТ, 2011. – 20 с.
Қазақстан Республикасы «Ғылым туралы» Заңы. Астана, 2011.
2. Краевский В.В. Методология педагогики: Новый этап: учеб. пособие для студ. Высш. учеб.заведений/ В.В. Краевский, Е.В. Бережнова, - М.: Издательский центр «Академия», 2006 – 400 с.
3. Таубаева Ш.Т. Педагогиканың философиясы және әдіснамасы. Оқулық. – Алматы: Қазақ университеті, 2016.– 340 бет.
4. Методология педагогики: монография/ Е.А. Александрова, Р.М. Асадулин, Е.В. Бережноваи др.; под общ.ред. В.Г. Рындак. – М.: ИНФРА-М, 2018 – 296 с.
5. Бордовская Н.В. Диалектика педагогического исследования. – М.: КНОРУС, 2018.- 512 с.
6. Загвязинский В.И. Исследовательская деятельность педагога: учеб. пособи для студ. Высш. Учеб. заведений. – М.: Издательский центр «Академия», 2010. – 176 с.
7. Философия и методология науки: Для аспирантов и магистрантов / Под ред. К.Х. Рахматуллина и др. – Алматы: Қазақ университеті, 1999. – 403 с.
8. Булатбаева А.А. Методология исследовательской деятельности: теория и практика. Монография.- Алматы: ВИ КНБ РК, 2009.-216 с.
9. Прикот О.Г. Лекции по философии педагогики. СПб., 1998.

10. Таубаева Ш.Т. Философия и методология педагогики: научные школы стран СНГ и Республики Казахстан: хрестоматия. Под ред. д.филос.н., профессора А.Р. Масалимовой. - Алматы: Қазақ университеті, 2017. - 402 с.
11. Борытко Н.М. Методология и методы психолого-педагогических исследований: учебное пособие для студентов высших учебных заведений. - М.: Изд. центр «Академия», 2008. - 320 с.
12. Волков Б.С., Волкова Н.В. Методология и методы психологического исследования: учебное пособие. - М.: КНОРУС, 2014. - 344 с.
13. Загвязинский В.И., Атаханов Р. Методология и методы психолого-педагогического исследования. - М.: Изд. центр «Академия», 2001. - 208 с.
14. Қаңтарбай С.Е. Ғылыми-педагогикалық зерттеу әдістемесі: оқулық; ҚР Білім және ғылым министрлігі бекіткен / С.Е. Қаңтарбай, Ж.А. Жүсіпова; ҚР Білім және ғылым министрлігі. - Алматы, 2012. - 272 б.
15. Хасанов М.Ш., Петрова В.Ф., Джаамбаева Б.А. Ғылым тарихы мен философиясы. Оқу құралы. - Алматы: Қазақ университеті, 2015. - 142 бет.
16. Чечин Л.М., Шаңбаев Т.Қ. Ғылыми сұқбат әлемі. Ғылыми қызметкерлерге арналған орысша-қазақша тілашар. Мир научного общения. Русско-казахский разговорник для научных работников. - Алматы: «Ана тілі», 1994. - 88 бет.
17. Таубаева Ш.Т. Педагогика әдіснамасы. Оқу құралы. - Алматы: Қарасай, 2016. - 432 бет.

Ескерту: №№ 1, 2, 3,4, 5, 7-9, 11,13, 14 әдебиеттерді «Қазақ университеті» баспасы 2015-2017 жылдары шығарған,
 № 6 әдебиеттің 150 данасын университет сатып алған.
 № 10 әдебиетті БЖҒ М ұсынған.
 № 10, 15-17 әдебиет кафедрара бар.

Қосымша

1. Мардахаев Л.В. Дипломная работа бакалавра: подготовка и защита: учебно-методическое пособие.- М.: Перспектива, 2014. - 78 с. (с. 4-20; 71-76.).
2. Таубаева Ш. Педагогикалық зерттеулердің әдіснамасы мен әдістері. Оқулық. Алматы: Қазақ университеті, 2019.- 360 бет (9-48 б.; 95-96).
3. Қазақ тілі терминдерінің салалық ғылыми түсіндірме сөздігі. Педагогика және психология. Оқулық-анықтамалық басылым. - Алматы: Мектеп, 2002. - 256 бет. (174-176 б).
4. Бережнова Е.В., Краевский В.В. Основы учебно-исследовательской деятельности студентов. - М., 2005. - 128 с. (с. 73-126).
5. Салагаев В. Студенческие научные работы. Академическая ритрика: Учебное пособие. - Алматы: Раритет, 2004. - 200 с. (с. 89-98).
6. Құсайынов А.Қ., Наби Ы, Таубаева Ш. Педагогика және психология салаларындағы диссертациялар (анықтамалық талдама шолу)// Диссертации по педагогике и психологии (справочно-аналитический обзор). - Алматы: ROND@A баспасы, 2010. - 298 бет. (с. 212-233.).
7. Клименюк А.В., Калита А.А., Бережная Э.П. Методология и методика педагогического исследования. Постановка цели и задач исследования. - Киев,1988. - 100 с.
8. Таубаева Ш. Педагогика әдіснамасы: оқу құралы. - Алматы : Қарасай, 2016. - 432 б. (с. 38-52.).
9. Аубакирова Р., Нұрбекова М. Педагогикалық зерттеу әдістемесі: Оқу құралы. - Астана: Фолиант, 2015. - 120 бет. (44-45 б).
10. Чечин Л.М., Шаңбаев Т.Қ. Ғылыми сұқбат әлемі. Ғылыми қызметкерлерге арналған орысша-қазақша тілашар. Мир научного общения. Русско-казахский разговорник для научных работников. - Алматы: «Ана тілі», 1994. - 88 бет. (с. 30-34).
11. Пискунов А.А., Воробьев Г.В. Теория и практика педагогического эксперимента /Под ред. А.И. Пискунова, Г.В. Воробьева. - М.: Педагогика, 1979. - 208 с.
12. Малинин В.И., Эггольм И.К. Педагогический эксперимент как методологическая проблема //Советская педагогика, 1970. - № 8.- с.59-80.
13. Қосанов Б.М. Педагогика мен психологиядағы математикалық әдістер. Оқу құралы.- Алматы: Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, 2012. - 102 бет.

(с. 37-54).

14. Исаева З.И., Таубаева Ш.Т. Педагогический эксперимент. Учебное пособие. - Алматы: Қазақ университеті, 2000. – 120 с.
15. Пасмуров А.Я. Как эффективно подготовить и провести конференцию, семинар, выставку. – СПб.: Питер, 2006. – 272с. (с. 17-196).
16. Пастухов И.П., Тарасова Н.В. Основы учебно-исследовательской деятельности студентов. – М.: Издательский дом «Академия», 20107 – 160 с. (с. 149-153).

MIDTERM EXAM БАҒДАРЛАМАСЫ

Пән: «Педагогиканың философиясы және әдіснамасы»
Мамандықтар: 6D010300 –Педагогика және психология
6D012300-Әлеуметтік педагогика және өзін-өзі тану
I курс, қазақ бөлімі

Пән бойынша Midterm Exam 8-ші аптада жүргізіледі

Емтихан формасы «ой толғау» (**Thinking exam**)/ (**Critical thinking exam**)

Өткізу түрі: баяндама, эссе жазу.

Докторанттар алдын ала берілген мәселелер бойынша көлемді түрде ой толғап, мәселенің шешу жолдарын көрсетеді. Берілген мәселенің көлемінде мазмұны бойынша оқытушы қосымша сұрақтар қояды.

Мәселелер тізбегі:

1. Т. Кунның «Структура научных революций» (М. 1975) кітабына әдіснамалық талдау жасап «Парадигма», «Ғылыми революция», «Ғылыми революция типтері», «Ғылымның даму кезеңдері және әдіснамалық типтері» деген ұғымдарға анықтама беріп негіздеп, мәселелерді анықтаңыз.
2. Педагогиканың философиясы мен әдіснамасы атты оқу құралдарына (В.П.Кохановскийдің, К.Х. Рахматуллина Г.И.Рузавиннің) еңбектеріне жүйелі талдау жасай отырып кесте түрінде толтырыңыз, философиялық бағдарлардың әрқайсының, сіздің зерттеу тақырыбыңызға қатысын пайымдап эссе жазыңыз.
3. Педагогикалық ғылыми заңдылықтар мен ұстанымдар туралы соңғы ғылыми білімдерге сүйене отырып өз зерттеу жұмысыңызды басшылыққа алатын, заңдылықтар мен ұстанымдарды сипаттап білім беру саласындағы көкейкесті мәселелердің тізімін жасаңыз. Өз зерттеуіңіздің мәселесін қойып тақырыбыңыздың құрылымын нақтылаңыз.

Әдебиеттер:

1. Кохановский В.П. Философия и методология науки: Учебник для высших учебных заведений. – Ростов на Дону.: «Феникс», 1999. – 576 с.
2. Философия и методология науки: Для аспирантов и магистрантов / Под ред. К.Х. Рахматуллина и др. – Алматы: Қазақ университеті, 1999. – 403 с.
3. Липский И.А. Социальная педагогика: практика, научная дисциплина, образовательный комплекс // Педагогика. 2001. № 1. с.24-32.
4. Рузавин Г.И. Методология научного исследования: учебное пособие для вузов.- М.: ЮНИТИ – ДАНА, 1999. – 317 с. (Глава 10. Системный метод исследования. С. 272-304).
5. Полонский В.М. Словарь по образованию и педагогике. – М.: высшая школа, 2004. -512с.
6. Новиков А.М. Методология образования. Издание второе. – М.: «Эгвес», 2006.- 488 с.
7. Таубаева Ш.Т. Педагогика әдіснамасы. Оқу құралы. – Алматы: Қарасай,2013. 432 бет.

Баға қою критерийлері

Балл	Тапсырма, жауап мазмұны
90-100 балл (Өте жақсы)	Дайындалған баяндама, эссе, негіздемелер талаптарға сай әзірленген. Мазмұны қарастырылатын әдебиеттер жайлы толық мәлімет береді. Мәселе толық шешілген. Ауызша жауаптары материалды жақсы игергендігін білдіреді.
75-89 (Жақсы)	Дайындалған баяндама, эссе, негіздемелер талаптарға сай әзірленген. Берілген мәселе жартылай шешілген. Мазмұнында ашылмай қалған аспектілер бар. Ауызша жауаптары материалды 75% игергендігін білдіреді.
50-74 (Қанағаттанарлық)	Жұмыс орындалған, бірақ мазмұны толық ашылмаған. Берілген мәселенің шешімі жоқ. Ауызша жауаптары қысқа және қосымша көмекті талап етеді.
0-49 (Қанағаттанарлық)	Жұмыс мүлде орындалмаған немесе 50% орындалған, плагиат кездеседі.

рлықсыз)	
----------	--